

KIRJASTUS KOOLIBRI 20

Kirjastus Koolibri tähistas 8. märtsil oma 20. sünnipäeva. Seetõttu on tavapärasest pidulikum ka tänane leht Koolibri Uudised. Heidame pilgu möödunud, kuid tutvustame ka oma värsked väljaanded.

Koolibri loodi 1991. aastal. Kasvades välja ainukesest nõukaaja õppekirjanduse väljaandjast kirjastusest Valgus ei olnud Koolibri algus keeruleine. Jätkasid Valguses õppekirjandusega tegelenud inimesed, autorid, tehnilised toimetajad jne. Lihtsalt raamatute tiitlile kirjutati alates 8. märtsist Koolibri. Suurim probleem oli hoopis paber. 1991. aastal oli kvaliteetne paber suur defitsiit. Sellest ajast pärineb raamatuid – mitte küll Koolibri väljaantuid –, kus 75% raamatust on trükitud ühel ja ülejäänud 25% hoopis teisel paberil.

Eilne ja tänane õppekirjanduses

Tänases lehes seame kõrvuti 8. klassi eesti keele õpikud aastatest 1992, 1996, 2001 ja 2010. Visuaalne erinevus nende nelja väljaande vahel on tohutu. 1992. aasta õpik on väikeseformaadiline ja kahevärviline, ainsateks „illustratsioonideks“ tabelid ja joonised; keeleõpetus tähendas tollal eelkõige grammatika õppimist. 2010. aastal ilmunud Peegel 2 on suures formaadis ja värviline, peatükke liigendavad meeleolukad vahetiitlid, eri funktsiooniga tekstiblokid (definiitsioonid, kordavad küsimused jne) on viidud eri värvi taustale. Valitseb tervikliku paarislehekülje idee; keeleõpetus on tugevalt kaasaegse teksti põhine. Neid kahte õpikut kõrvuti sirvides saame kõige paremini aru, millise kvaliteedihüppe oleme 20 aastaga saavutanud.

Koolibril on autoreid, kes on meiega olnud kõik need 20 aastat. Olgu siinkohal tänutundega nimetatud mõned neist: Endel Noor, Toom Õunapuu, Aarne Tõldsepp, Aksel Telgmaa, Hergi Karik, Antidea Metsa, Aino Siirak. Nende esimesed õpikud nägid ilmavalgust enam kui paarikümne aasta eest, mil õppekirjanduse kvaliteeti hinnati väga karmilt kõige kõrgemal tasemel. Aja jooksul on nad loonud endale tugeva teoreetilise aluspõhja õppekirjanduse loomiseks ning et nad on suutnud olla alati uuele avatud, on nende loodud õppekirjandus õpetajate ja õpilaste poolt hinnatud ka täna. Loomulikult on meie autorite hulgas aasta-aastalt üha rohkem ka noori, sest paratamatult tuleb peale kasvada uus põlvkond võimekaid ja õpivõimelisi autoreid. See ongi suuresti kirjastuse üheks viimaste aastate missiooniks, sest ükski teine institutsioon seda ei tee.

Taustaarve

Koolibri alguses jätkati veel tänapäeval ulmelistena tunduvate trükiarvudega. Polnud raske trükkida ja realiseerida kümnetuhandeli tiraaže. 2011. aastal on õppekirjanduse esmatrüki 3000 eksemplari müümine samal aastal harva esinev juhus. Kahekümne aasta jooksul on Koolibri välja andnud u 4500 nimetust kogutiraažiga 28 miljonit eksemplari. Kui nimetuste arv jaguneb küm-

nendite vahel enam-vähem pooleks, siis tiraaži kaks kolmandikku on trükitud esimesel kümnendil.

Koolibri rekordtrükiks jääb Leelo Tungla ja Ülle Meisteri „Minu kodu“ venekeelne väljaanne, palju ei jää maha ka Erna Aljasmetsa „Heegeldatud äärepitsid“. Kindlasti tasub mainida ka 1992. aasta aprillis ilmunud Paul F. Saagpaku „Eesti-inglise sõnaraamatut“, mis oli raamatuhuvilistele vahetult enne rublaaja lõppu heaks investeeringuks.

Õppekirjanduse edulood

Mõlemal kümnendil on meil olnud tugev koolieelikute kompleks. 1990. aastatel oli selleks Imbi Muheli „Meie lapse...“ sari, 2000. aastatel aga Pilvi Kula üha täienev „Valmistume kooliks“, mis sisaldab nüüd-

2000. aastate algul eksperimenterisime heade autorite ja tugevate metoodikute Mare Määrsepa ja Anne Uuseni eestvõttel 1. klassis üldõpetusliku komplektiga „Esimene kooliraamat“. Selles komplektis olid ühtede kaante vahel kõik õppeained. Intrigeeriv ettevõtmine haaras kaasa kahjuks vaid väikese osa õpetajaid, mistõttu 2. ja 3. klassis me sellega ei jätanud.

Alates 1996. aastast on kirjastus EEPG (European Educational Publishers Group) liige. EEPG organiseeritud seminaridelt oleme saanud palju häid mõtteid ja uusi ideid kolleegidelt Euroopast. EEPG õppekirjanduse võistlusel oleme olnud märgitud kolmel korral: koolieelikute matemaatika tööraamatuga, Jaanus Vaiksoo, Sirje Toomla ja Kadri Ilvese

sat. Neist neli on saavutanud väga suure populaarsuse, tuhanded ja tuhandeid õpilased on saanud 1. septembril oma valdusse Lilian Kivi ja Milvi Rooslehe aabitsa, 2005. aastast on õpilastel olnud võimalik tähtede ja lugemise algtoedega tutvust teha tuntud lastekirjaniku Jaanus Vaiksoo tekstidel põhineva Sirje Toomla metoodikaga aabitsa vahendusel, mille imeilusad pildid on kunstnik Kadri Ilvese kätetöö. 2010. aastal ilmutasime uue aabitsa ka vene õppekeele koolide jaoks. Õpetajad Marina Gavrilova ja Viktoria Frolenkova ning kunstnik Svetlana Bezdornikova koostöös valmis vast üks kaasaegsaimad venekeelseid aabitsaid kogu maailmas.

Viimaste aastate põhjal võib öelda, et Koolibril on märkimisväärne

on õnneks saanud lisaks kultuurilukku jäämisele ka majanduslik edu. Nimetagem siinkohal uuesti Saagpaku „Eesti-inglise sõnaraamatut“, Voldemar Vaga „Üldise kunstiajaloo“ uusi trükke, „Eesti kirjanduslugu“, koguteose „Saaremaa“ teist osa, Kreutzwaldi „Eesti rahva ennemuistsete juttude“ uut, võimalikult originaalilähedase illustratsioonikvaliteediga trükki. Ettevaatavalt võib nimetada ka kaht järgmist: maailma ajaloo ja maailmakirjanduse mahukat käsitlust.

Tõlgitud harivad raamatud

Kui algusaastatel pühendusime Koolibris eelkõige õppekirjanduse väljaandmisele, siis peatselt avanenud võimalus külastada rahvusvahelisi raamatumesse tõi meie valikusse ka tõlkekirjandust nii laste-, aime- kui ka ilukirjanduse vallas. Kui algusaegadel andis tõlkekirjanduses tooni aimekirjandus põhikoolis õppijale, siis viimastel aastatel on müügiedu saavutanud just harivad raamatud väikelastele. Viimase viie aasta mahukamaks tõlkeprojekti on olnud Dorling Kindersley reisisarja „Ajavaim“, mis annab reisivõimelisele detailse ülevaate 35 riigist ja linnast. Ka meie väärtilukirjanduse sari „Ajavaim“, millest on hetkel ilmunud viis nimetust, on saanud positiivset vastukaja. „Ajavaim“ sarja kuuluvad mitmedki maailmakirjanduses olulised autorid ja teosed, mis eri põhjusil pole veel eesti keelde tõlgitud.

Kirjastus Koolibri on 20 aasta jooksul hoidnud oma positsiooni Eesti suurima õppekirjanduse väljaandjana. Selle aja jooksul on terve inimpõlv õppinud meie õpikute järgi, õppekirjanduses avaldatud tekstid moodustavad kõige tõenäolisemalt osa meie rahva ühismälust. Meie kirjastatu kvaliteeti tõendavad Eesti laste kõrged kohad rahvusvahelistes uuringutes PISA ja TIMSS, samuti meie õpikutele osaks saanud edu EEPG õppekirjanduse konkurssidel. Ka käesoleval õppeaastal õpib iga üldhariduskoolis käiv õpilane vähemalt ühe meie õppekomplekti järgi. Tulevikuski näeme end eelkõige kirjastusena, kelle portfelliga moodustab suurema osa kaasaegne kvaliteetne õppekirjandus.

Koolibri tänab

Raamat vajab ilmumiseks paljude inimeste tööpanust. Oleme aastate jooksul koos töötanud sadade autorite, tõlkijate, toimetajate, retsenstide, agentide, kunstnike, kujundajate ja küllendajatega. Igaüks neist on andnud killukese endast, et Koolibri logo all on saanud ilmuda juba ligi 4500 teost. Ja viimase, kuid mitte sugugi vähetahtsana olgu mainitud lugejad. Ilma teieta, alates põlvkonnast pappraamatu uurijast kuni kõige mahukamate ja teaduslikemate aimeraatute pühendunud austajateni, rääkimata tuhandetest õpilastest ja õpetajatest, ilma teie usalduse ja positiivse tagasisideteta oleksid meie 20 aastat olnud märksa vaesemad.

seks juba üheksat nimetust ja tööka autori kaks käsikirja on ka kirjastuses järke ootamas. „Valmistume kooliks“ töövihikud on värskest tõlgitud ka vene keelde, samuti on need pälvunud Leedu kirjastajate tähelepanu.

Koolibril on ka ühe Eesti kõigi aegade menukaima raamatu kirjastamisõigus. Heljo Männi „Karu-aabit-sat“ on alates 1971. aastast trükitud üle 300 000 eksemplari.

aabitsaga ning Tiiu Kivirähki vihiku „Käsitöötuba 2“.

Liialdamata on olulisim õpik õpilase kooliteel aabits. See jääb meelde terveks eluks. Aabitsal on kahtlemata eriline väärtus ka kirjastuse jaoks. Önn anda välja esimene õpperaamat sadade ja tuhandete õpilaste tarbeks, ei saa osaks mitte kõigile kirjastajatele. 20 aasta jooksul oleme välja andnud eesti õppekeele koolile neli ja vene õppekeele koolile kaks aabit-

õppekirjanduse turuosa eesti keeles, matemaatikas, füüsikas ning inimese- ja ühiskonnaõpetuses, seda ka vene õppekeele koolides.

Meie suured asjad

Koolibril on alati olnud käsil ka mõni väga suur projekt. Nende teostamine on tihti alguse saanud üsna süütust repliigist, kuid kasvanud seejärel kiiresti aja- ja rahamahukaks ettevõtmiseks, millest suuremat osa

1997 TOP 2011

1

Heljo Mänd, Lilian Kivi,
Milvi Roosleht
Karu-aabits

2

Paul Saagpakk
**Eesti-inglise
sõnaraamat**

3

Voldemar Vaga
Üldine kunstiajalugu

4

Friedrich Reinhold
Kreutzwald,
Günther Reindorff
**Eesti rahva
ennemuistsed jutud**

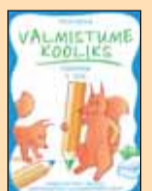
5

Pilvi Kula
**Valmistume kooliks.
Töövihik. 1 osa**

6

Mina oskan ise

7

Pilvi Kula
**Valmistume kooliks.
Töövihik. II osa**

8

Tiiu Kivirähk
**Käsitöötuba.
Kunsti- ja tööõpetus,
2. osa**

9

Hendrik Relve
Eesti looduse vägi

10

Jane Wightwick
15 minutit inglise keelt

KUIDAS SÜNNIVAD ÕPIKUTE AUTORID?

Alustada tuleb sellest, kuidas me mõlemad kord 2003. aastal lugesime ajalehest kuulutust, et Koolibri otsib uuele algklasside eesti keele komplektile autoreid. Kirjastusse oli kogunenud suur hulk rahvast, kuid varasema põgusa tutvuse tõttu sattusime seal kokku. Kui siis kirjastuse toona peatoimetaja Ants Haljamaa tegi meile ettepaneku koostada 4. klassi õpik, haarasime põnevast ideest kinni. Sellest tookordsest üsna ootamatust ideest on nüüdseks aga välja kasvanud juba pikaajaline koostöö omavahel ja kirjastusega Koolibri: praeguseks on ilmunud viis õppekomplekti ja kuues on sügisel ilmunud.

Õpetajatöökogemus on õpiku kirjutamisel hädavajalik

Tuttavaks saime 2002. aasta kevadel juhuslikult ühe magistriõppe seminaril ajal, kui Helin enne Reeda ettekande algust auditooriumis vihikuid parandas. Uskumatu küll, aga ega tol ajal pedagoogikaülikooli eesti filoloogiamagistriõppes meie kursustel rohkem koolis töötavaid õpetajaid olnudki. Õpetajaamet ja armastus selle töö vastu oli algusest peale just see lüli, mis meid ühendas. Pikaajaline õpetajastaaž ning reaalse koolikogemuse olnud õpikute koostajal ei ole tegelikult ettekujutus igapäevasest koolielust ning tänaõppimise õpilastest, on suur oht kirjutada õppematerjal, mis ei ole koolis kõige praktilisem ja sobivam. Meie enda jaoks on õppekomplektide loomise töö olnud aga õpetajatoole väga mõnus vaheldus, mis ühelt poolt sisult koolitööga lahutamatu seotud, teisalt aga oma olemuselt siiski hoopis teistsugune tegevus.

Iga algus on raske

4. klassi õpiku tegemine oli suuresti kobamine – ikkagi meie esimene

Reeda ja Helini koostöös on sündinud järgmised eesti keele õppekomplektid:

4. klassile
Sinasõprus keelega

5. klassile
Pesapuud

6. klassile
Keelekillud

7.–9. klassile
Peegel 1–3

õpik. Otseselt õpikukirjutajaks ju kuskil õppida ei saa, õpikute kirjutamise kunsti ei ole eraldi ühegi kooli õppekavas, seega on tulnud endal aina asju juurde õppida, katsetada, avastada. Kuna 4. klassi õpiku puhul oli tegemist integreeritud õpikuga, siis meenus, et esimese tegevusena lugesime tookord ise läbi väga palju lastekirjandust. Et meil mõlemal olid õpiku sihtgrupiga samaealised lapsed kodus, testisime oma tütre ja poja peal nii mõnigi kord tekstide ja harjutuste sobivust. Üldse oleme alati enne õppematerjalide ilmumist üritanud neid testida nii palju kui vähegi võimalik, suurem osa õppekomplektide harjutustest on kolleegide abiga enne ilmumist klassides läbi tehtud. Õpilaste ja kolleegide tagasiside on meid väga palju aidanud. Samuti on nii mõnelgi korral abi olnud retsensentidest, kelle nõuanded on aidanud näha asju teises valguses ning vajalikke muudatusi komplektidesse viia.

Hea õpik sünnib vaid tõeliselt hästi klappivast koostööst

Kui õpik valmib mitme autori tööna, on äärmiselt oluline omavaheline hea koostöö. Õnneks elame ajastul, kus tänapäevased infotehnoloogiavahendid võimaldavad hõlpsalt suhelda,

asju arutada ja õppematerjale kirjutada ka pidevalt silmast silma kohtumata. Väga suurt toetust oleme kõigi nende aastate jooksul saanud ka oma toimetajalt Margit Rossilt. Koostöö on kõigi nende aastate jooksul olnud nii tihe ja ladus, et nimetame Margitit juba tõesti OMA toimetajaks. Margit ei ole ainuüksi kontrollija ja parandaja, vaid pigem kaasamõtleva, soovitava ja kõiges kaasalööja. Ühiselt arutades ja üksteist toetades oleme saanud üle kõigist kitsaskohtadest.

Õpikute kirjutamine on meid palju õpetanud

Tänaõppimise võime öelda, et õpikutöö on meile tõesti palju õpetanud. Lisaks pidevale meetodilisele enesetäiendusele, mida õpikutöö paratamatult autoritelt nõuab, oleme mõistnud, kui hariv ja huvitav on tegelikult teha koostööd oma ala tõeliste spetsialistidega. Lisaks Margitile oleme igal aastal aina uuesti imetlenud meie õpikute kujundaja tööd. Endla Toots on alati pakkunud välja väga asjalikke ja huvitavaid kujunduslikke võimalusi, põnevaid fotolahendusi, suurepäraseid õpikumaterjali illustreerijaid. Oleme isekeskis naljatamisi öelnud, et Endla on justkui igal aastal meie „igavast käsikirjast“ tõelise raamatu teinud.

Iga uue õpikuga on meile saanud üha selgemaks, kui huvitav ja loominguiline töö on tegelikult õpiku kirjutamine. Õppekavade, ainekavade ja teiste dokumentidega kurssiviimine on vaid hädavajalik taustatöö. Kogu planeeritavate teemade kokkukirjutamine ja ühtseks tervikuks sidumine aga hoopis keerulisem ning loomingulisem töö, kui me isegi seda kunagi ette oskasime kujutada.

Aastate jooksul oleme kirjastuse korraldatud meetodilistel kursustel kohtunud sadade õpetajatega ning rõõmistanud, kui palju mitmekülgeid ja vahvaid huvitavate ideedega klassiõpetajaid ning eesti keele õpetajaid Eestis on. Mõnikord on niusugustel koolitustel õpetajate välja pakutud mõtteid ka uutest õpikute rakendust leidnud. Samuti on tegevõpetajatelt saadud positiivne tagasiside olnud meie jaoks tõeliselt palju tähendav tunnus.

Õpikute kirjutamise teekond on olnud pikk ja põnev, ja nagu igal teel, on selgi olnud omad tõusud ja mõõnad. Mõnikord kui on tundunud, et reisi lõpp hakkab paistma, siis selgub, et tegelikult on läbi käidud vaid osa teest. Nii lõpeb näiteks sel aastal meie töö kolmanda kooliastme viimase õppekomplektiga, kuid ees on ootamas teise kooliastme õpikute koostööd.

Soovime kirjastusele palju jõudu ja edu, asjalikke autoreid ning meeldivat koostööd!

REET BOBÕLSKI,
HELIN PUKSAND

MINU UNISTUS OLI ILLUSTRERIDA RAAMATUID

Minu unistus oli illustreerida raamatuid. Olin kujundanud palju plaadiümbriseid Meloodiale, joonistanud pilte eraldi lugudele, kuid tervet raamatut ma illustreerinud ei olnud. Siis soovitati mul minna oma töid näitama tollet hetkel veel kirjastusesse Valgus. Võtsin julguse (ja varasemad tööd) kokku ja läksingi peakunstnik Ants Säde juurde. „Kunstnikke, kes oskavad ka inimesi joonistada, on meil väga vaja!” ütles minu rõõmuks hr Säde. Esimene projekt oli minu jaoks väga raske, aga huvitav. Õnneks töötasime koos kunstnik-illustraator Jaan Sonniga, kes aitas mul raamatu tegemise iseärasusi mõista. Õppematerjale illustreerides on tulnud tihedat koostööd teha autoritega, toimetajatega ja trükikoja inimestega.

Siis tuli aga juba eriti suur ja vastustusrikas töö – esimene Eestis loodud venekeelne (ja eestimeelne) aabits (ilmus 1993). Selle töö järel oleksin võinud saada trükitehniku diplom, sest tänapäevasega võrreldes nägi protsess hoopis teistsugune välja: tuli värve eraldada, monteerida, tähti käsitsi negatiivis sisse kleepida jne. Suvi enne aabitsa ilmumist mõõdus kirjastuses, kus veetsime õhtuid koos

Nataljal ilmus 2010. aastal raamat „Loomerõõm“

Loomerõõm

6. klassile
Литература

tehnilise toimetaja Tiia Linkvistiga, või trükikojas. Paljude kirjastuses kohatud inimestega – Aime Matsina, Nadežda Parol, Rutt Laane, Ants Haljamaa, Jaak Siirak, Tiia Linkvist – saime ja jäime sõpradeks.

Nüüd, mil trükitehnikal on pea kõik võimalik, saan rohkem pühenduda uute ideede ja tehnikate leiutamisele.

Uuematest töödest oli minu jaoks suur väljakutse vene õppekeele koolide uute 1.–3. klassi eesti keele õpikute ja töövihikute illustreerimine. Nendes materjalides ei ole kasutatud sõnagi vene keelt, mis tähendab, et kogu sisu peavad ära näitama pildid. Ma pidin väga palju ja väga detailseid pilte joonistama, mõtlema, kuidas

neid fotodega sobitada. Õhtuks oli alati käsi kange. Töö sellise õpiku ühe osa kallal kestab 3–4 kuud.

Praegu töötan uue kirjandusõpiku kallal. Õpiku autorid on leidnud laste jaoks värsked tekstid, uued autorid. Minu ülesanne on illustreerimise tehnikaga rõhutada teksti omapära. See töö on väga huvitav!

Ja muidugi ei saa ma mainimata jätta veel ühte väljakutset – minu enda raamatut „Loomerõõm. Õmblene ise mänguasju“, mille kirjastus 2010. aastal välja andis. Mind kui disainerit on alati võlunud vorm ja konstruktsioon. Tahtsin oma kogemusi mänguasjade valmistamisel teistest jagada. Kirjastus oli nõus „tundmatu autoriga“ riskima. Abilis-

teks sain väga tubli meeskonna: kujundaja Mare Kõrtsini ja suurepärase tõlkija Riina Turi. Riinat võib lausa kaasautoriks nimetada, sest tema pani minu nukud tekstides elama. Õnneks näitavad raamatu müüginumbrid, et ka lugeja/meisterdaja on raamatu enda jaoks avastanud.

Kuigi olen kunstnikuna olnud ainult lepinguline töötaja, tunnen ennast osana Koolibri kirjastuse toredast perest. Lisaks huvitavale tööle on minu ellu tulnud palju toreid inimesi: Elina Volmer, Jelena Sivenkova, Krista Saare, Mare Kõrtsini, Endla Toots. Nende inimeste toetus nii töös kui ka keerulistes elusituatsioonides on minu jaoks tegelikult hindamatu vara.

NATALJA LITVINOVA,
kunstnik

KES EI TAHAKS SAADA PAREMAKS?

Mulle on tänaseni lausa painajalikult meelde jäänud üks mõttetera, mida ütles minu aastatetaguse diplomitöö kaitsmisel riikliku eksamikomisjoni ees töö retsentsent psühholoogiadot-sent Kalju Toim: „Õpetajast, kes on ise koostanud kas või ühegi õppematerjali, on saanud palju parem õpetaja, kui ta oli seda enne.“ Siis ei osanud ma selle marginaalsena tundunud mõtte tõelist olemust veel mõista. Minu diplomitöö oligi ju pühendatud uude programmeeritud õppematerjali koostamisele ja katsetamisele. Teisalt oli siililegi selge, et Eesti programmõppe üks rajajaid püüdis veenda füüsikutest ja keemikutest koosnevat komisjoni töö aktuaalsuses, andmaks tulevase keemiaõpetaja diplomitööle kõrgeima hinde. Alles aastaid hiljem, kui uute õppevahendite – õpikute, töövihikute, ülesannete-harjutuste kogumike, testide jne – koostamine oli minu jaoks muutunud harrastusest vastutusrikkaks kohustuseks, hakkasin mõistma kogenud psühholoogi toonast mõtet. Tõepoolest, otsides uusi lahendusi nii tuntud kui ka uute tõdede paremaks edastamiseks erinevas vanuses õpilastele, paned endagi paratamatult nende rolli, püüad tabada õpilaste võimalikke ootusi ja taotlusi ning püüad teha kõik, et pakutav materjal osutuks vastavas eas õpilastele piisavalt motiveerivaks ja kõitvaks. Ja kui vahetevahel õnnestub enda koostatud-kirjutatud õppevahendite järgi koolis ka õpetada, valdab sind mingi eriline kindlustunne ja arusaam, et ka õpilased astuvad sinuga ühte samm. Veelgi olulisem ja ühtlasi õpetlikum on tõdeda aga seda, et kõik, mis on sinu poolt kõige paremate soovidega kavandatud, ei kulge argises õppetöös kaugeltki sama rada. Autori isiklik kogemus annab ühelt poolt mõtlemissainet selle kohta, mida muuta ja teisiti teha, teisalt veenab koolis kogetu autorit üha uuesti selles, kui võrd loominguiline tegevus on igapäevane õppetöö.

Tänapäeval on õppekirjanduse koostamine muutunud äärmiselt

Aarne Tõldsepp on koos kaasautoritega viimasel ajal kirjutanud järgmised keemia õppekomplektid:

kollektiivseks tegevuseks, kus kui tahes võimekas ja mitmekülgne isikus üksi enam kuidagi hakkama ei saa. Lausa igal sammul läheb tarvis küll toimetuste juhtide, küll kunstniku, küll toimetaja, küll küljendaja, küll fotograafi, küll tõlkide abi, et muuta esitatav materjal õpilastele veelgi mõistetavamaks, arusaadavamaks, ülevaatlikumaks ja huvitavamaks, kuidas vähendada õpilaste aktiivmõju mahtu, koondada nende tähelepanu vaid olulisimale ning aidata seda ka meelde jätta. Mitmete (suur)riikide õpikutega tutvudes mõnikord lausa üllatab nende isikute aukartustäratav arv, keda mainitakse õpiku tiitlipöördel. Olles töötanud aastate kestel mitmete kirjastustega, ei ole mul kusagil õnnestunud leida sellist üksteisemõistmist, abivalmidust ja tuge kui koostöös kirjastusega Koolibri, mis oma kaastöötajate arvu poolest jääb kindlasti alla maailma suurimatele kirjastustele. Ometi on just siin eduka koostöö tulemusena pikkade aastate jooksul välja kujunenud kindel keemia õppevahendite (õpikud, töövihikud, testid, õpetaja-raamatud jt) süsteem oma erilise struktuuri, kujunduse ja didaktiliste lahendustega. Seejuures ei tohi unustada, et keemiaõpikud, -töövihikud, -testid ja teised õppevahendid ei kuulu ei sisuliselt ega ka tehniliselt kaugeltki kergete hulka. Keemia õppevahendites esineb kõike, mida

üldse nüüdisõppekirjandusest leida võib. Siin on alati rohkesti illustratiivset materjali küll originaalfotode, jooniste, skeemide ja graafikute näol. Üks keerukamaid ülesandeid seejuures on keemiakatsete võimalikult tõetruu pildistamine, luues ülevaate protsesside dünaamikast ning vältides seejuures eksperimenti anonüümsust. Selle saavutamiseks on tulnud külastada paljusid koole, teadusasutusi ja tööstusettevõtteid. Tänu tõelisel loominguilisele koostööle on õnnestunud saada meie keemiaõpikutesse selliseid fotosid, mida tavaliselt taolistest õpikutest ei leia.

Keemia õppevahendite üheks eripäraks on kahtlemata keemiast endast tulenev teaduse keel, mis eeldab rohkesti sümbolite, valemite ja reaktsioonivõrrandite kasutamist. Nendegi esitamisel on koostöös kirjastuse töötajatega õnnestunud välja töötada omamoodi didaktilised lahendused, mis muudavad selle formaalse iseloomuga materjali õpilastele paremini tajutavaks ja meelde jäävaks. Muidugi ei pääse ühegi keemia õppevahendi koostamisel matemaatikast. Ka siin oleme üheskoos püüdnud leida uusi lahendusi, kuidas muuta esmapilgul täiesti abstraktset kvantitatiivset seosed elulisteks ning väärtustada neid selliselt, et õpilastel tekiks piisav motiiv neid ka omandada.

Praktiliselt kogu seni kirjutatud ja väljaantud keemia õppekirjandus on tõlgitud ka vene keelde. Tänu heale koostööle ja teineteise mõistmisele vene õppekeelega koolide õppekirjanduse toimetusega on meie keemiaalane õppekirjandus saanud kättesaadavaks ka naaberriikide keemiahariduse spetsialistidele ja õpetajatele. Meeldiv on tõdeda, et meie keemia õppevahendid on pakkunud huvi ja olnud eeskujuks nii mõnegi riigi õpikute autoritele.

Kirjastusel Koolibri on olnud aastate jooksul heaks tavaks korraldada uut õppekirjandust tutvustavaid kursusi vabariigi eri paigus, andmaks õpetajatele metoodilist tuge ja nõuannet uute õppematerjalide kasutamiseks. Ent need pole kunagi olnud pelgalt populistliku iseloomuga üritused, vaid pigem õpetajaid laiemale harivad ning silmaringi avardavad täiendkoolitused, mille käigus peaaegu alati arutatakse ka antud aine õpetamise päevaprobleeme. Samas annavad need üritused nii autoritele kui ka kirjastusele esmase tagasiside uute õppevahendite kohta, kust ei puudu ka õpetajate ootused ja soovid tulevasele õppekirjandusele.

Tundes ennast siinkohal küll ka ise sünnipäevalapsena, tahan siiski omalt poolt õnnitleda kogu Koolibri kollektiivi ja soovida edasist loominguilist julgust ja haaret, et kirjastus jõuaks vähemalt Euroopa viie parema õppekirjanduse väljaandva kirjastuse hulka.

Edu edaspidiseks!

AARNE TÕLDSEPP, Tartu Ülikooli emeritprofessor

MUUTUV KIRJASTUS

Tunnistan, et mul on kirjastuste ja seal töötavate inimeste vastu suur aukartus. Seda juba 1970. aastatest, kui algaja kooliõpikute autorina alustasin suhtlemist kirjastusega Valgus. Polnud mul tol ajal vähematki aimu, kuidas ja kelle koostöös õpik sünnib. Teadmised sellest, kuidas üks käsikirja ja iga lehekülj peavad välja nägema, tekkisid tänu tol ajal kirjastuses töötanud inimeste õpetusele ja suunistele. Aastatega tekkis sealsete töötajatega üsnagi usaldav suhe. Õnneks kohtasin uues, juba Koolibri nime kandvas kirjastuses paljusid Valgusest tuttavaid inimesi. See kergendas suuresti uutes tingimustes lävimist.

Aukartus ja austus inimeste vastu, kes kirjastuses töötavad, on aga säilinud. Olen alati imetlenud, kui tähelepanelikult ja kannalikult kuulavad nii toimetajad, kujundajad, illustraatorid kui ka küljendajad õpiku autori soove. Kujutan ette, kui raske on olnud oma ala asjatundjatel jääda rahulikuks ka siis, kui õpiku autor annab ebamäärasteid ja tihti ka vastuolulisi selgitusi, kuidas tema õppekomplekt lõpptulemusena võiks välja

Aino Siirak on viimasel ajal kirjutanud järgmised eesti keele õppekomplektid vene õppekeelega koolile.

näha. Mis seal salata – ajaga kaasas käia on ühel suuresti konservatiivsusse kalduval autoril üpris keeruline. Kord tundub, et õpiku kaanepilt on liiga julge ja kaasaegne, siis jälle, et leheküljed on üleekspluateeritud ja „hingamisruumi“ jääb väheseks. Alles tagantjärele olen aru saanud, kui mõistlikult ja rahulikult on alati jõutud mõlemaid pooli rahuldava tulemuseni. Mul on olnud õnn töötada toimetajatega, kes on pakkunud häid ideid nii õpiku sisu kui ka väljanägemise kohta või siis pakkunud selliseid võtteid ja kujunduselemente, milleni ma iseseisvalt mitte kui-

dagi poleks jõudnud. Olen veel selle põlvkonna inimene, kes trükkis esimesed käsikirjad mehhaanilisel kirjutusmasinal kahe sõrmega läbi koppeeripaberil ning täiendas ja parandas neid eraldi tähti, sõnu ja tekstilõike välja lõikudes ja kleepides. See võttis mõnikord peaaegu sama palju aega kui käsikirja koostamine. Praegustes tingimustes on see töö tänu arvutile kõige lihtsam asi. Aga imestama paneb mind veel ka praegu see, kuidas ühest põhivärvist – näiteks rohelisest või punasest – võib tekitada nii palju erinevaid toone, et õpik paistab mitmevärviline.

AINO SIIRAK, autor

KOOLIBRI FACEBOOKIS

Aastal 2011 on sotsiaalmeedia üks tähtsamaid info vahetamise kanaleid. Juba 300 000 eestlasel olla Facebookis konto. Nüüd on see olemas ka Koolibri. Meil on neid tegelikult lausa kaks: õppekirjanduse uudiseid vahendab teile Koolibri koolileht ning muu kirjanduse sündmuseid Kirjastus Koolibri. Kaks lehte on tehtud seetõttu, et mitte liigselt koormata meie muu kirjanduse austajaid, sest rohked õppekirjanduse uudised ei pruugi koolikaugetele inimestele suurt huvi pakkuda. Kooli-inimesed võivad aga mõlema lehe fänniks hakata ja olla kindlad, et ükski uudis ei lähe neist mööda. Oma Facebooki lehele postitame uudiseid uue õppekirjanduse, kursuste, infopäevade ja kõige muu kohta, mida peame oluliseks teiega kohe selts jagada. Koolibri koolilehel oleva kastikese Arutelud all on teil võimalik meid kiita, laita, küsida, oma tähelepanekuid jagada ning kolleegidega praktilisi nippe vahetada. Lehega on juba liitunud ka meie autoreid, kes samuti valmis vajadusel selgitusi ja näpunäiteid jagama.

Saa osa uudistest ja suhtle meiega ka Facebookis!

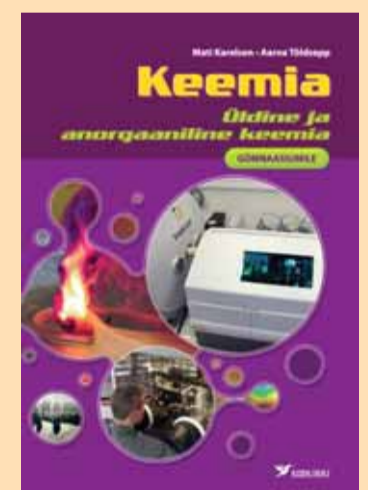

ÕPETAJATE KOOLITUSED

ÜLDINE JA ANORGAANILINE KEEMIA GÜMNAASIUMILE

22. märtsil algusega kell 11.00
Tallinnas, Rahvakultuuri Keskuses

24. märtsil algusega kell 11.00
Tartus, TÜ Konverentsikeskuses

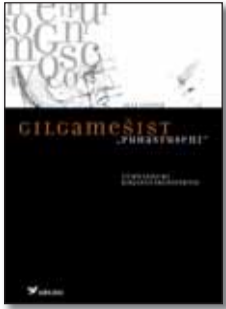

LASTEIAÕPETAJATE TEABEPÄEV

24. märtsil algusega kell 14.00
Rahvakultuuri Keskuses

Täpsem info koolituste kohta
Koolibri kodulehel
www.koolibri.ee (kursused)

KIRJANDUSKONSPEKTID „GILGAMEŠIST „PUHASTUSENI““

Konspektide kogumik on koostatud uue riikliku õppekava nõudeid järgides ja sisaldab gümnaasiumis käsitlevate proosa- ja draamateoste ülevaateid. Väljapakutud sadakond kirjandusteoste analüüsi hõlmavad ilukirjandust alates vanimast klassikalisest kirjandusest kuni tänapäeva postmodernismi tähtteosteni. Nii maailma- kui ka eesti kirjanduse teosed on reastatud kronoloogilises järjekorras teoste ilmumisaasta põhjal.

Samaväärselt teoste probleemide vaatlusega on tähelepanu pööratud ka žanrile, stiilile ja keele kujundlikkusele. Kogumik sobib kasutamiseks koolitunnis, aga on abiks ka iseseisvas töös

ja eeldab kirjandusteoste läbilugemist, sest konspektide autori tõlgendus neist on vaid üks võimalus paljudest. Kogumik on mõeldud nii õpetajale kui ka õpilasele, et leida tuge teose sõnumi mõistmisel. Konspektid aitavad meeles pidada teoste põhisüžeed ja enamikku kesksete tegelaste nimedest. Teoste lähivaatlused tuginevad autoriteksi võtmekohtadele ja kirjandusteoste olulistele tekstifragmentidele.

Lugejale võiks huvi pakkuda tähelepanu pööramine müütidele kui arhetekstidele, mis on andnud ilukirjandusele palju motiivarendusi ja süžeeumustreid. Kas või seegi teadmine, et veeuputuse, mao reetlikkuse ja igavese maise elu ihaldamine on olnud aastatuhandeid enne Vana Testamenti kirja pandud juba sumeri eeposes. Odyssuse motiiv saab uue tänapäevase militaarse tõlgenduse Vonneguti näidendis „Õnne sünnipäevaks, Vanda June“. Germaanlaste iidne rahvapärinus on tõlgendust leidnud mitmes eri eeposes, hoides elusana Graali motiivi, mis on jõudnud isegi tänapäeva menurikir-

jandusse. Kirjandusloome etapilise tähendusega on Camus' „Sisyphose müüt“ – antiiklegendi eksistentsialistlik tõlgendus. Kogumik annab ka võimaluse võrrelda libahundi motiivi Kitzbergi, Gailiti ja Aino Kallase loomingus. Samuti võib Tammsaare „Juuditi“ motiivistikku võrrelda piibli apokriifa looga. Muinasjutul põhinev eesti dramakirjanduse modernistlik tipp-teos „Tuhkatriinumäng“ P.-E. Rummo töötules on tõe ja võimu absurdimängu peegeldus. Müütiline labürindid kujund ühendab Borge, Helbemäe ja Pelevini romaane. Eesti kirjanduse omamütoloogialoomine sai alguse Faehlmanni, kuid on leidnud ka koha Tuglase novellis „Maailma lõpus“ ja Tammsaare miniatuurides.

Intertekstuaalsuse seoseid pakub Goethe „Faust“, Bulgakovi „Meister ja Margarita“ ning Unduski „Boulgakoff“. Antiigi Minotaurose müüdi müstiliselt kajab vastu Helbemäe romaanist „Ohvrilaev“ ja ka Pelevini küberneetilise maailma fiktsioonist, romaanist „Õuduse kiiver“, millel on

rohkesti allusioone ka teistele kirjandusteostele.

Kogumikus on varasema klassikalise kirjanduse kõrval esindatud modernismi tähtsamad proosa- ja draamaautorid, samuti postmodernismi olulisemad teosed. Eesti uue kirjandusest on vaatluse all Undi modernistlik romaan, Sauteeri fragmentaarne olmerealism, Muti vahe grotesk ja pila, Kõivu realsus ja irreaalsus, Kivirähki sügav alltekst vohava ja naerutava koomika rüüs, Heinsaare muinasjutuliste võimalikkuste vaba mäng, Kivastiku eesti kultuurimaastiku taaselustamine jm. Moodsa kirjanduse kõrval leiavad koha ka 20. sajandi parimad traditsioonilise realistliku romaani autorid, näiteks Hemingway, Remarque jt ning eesti kirjandusest Luige „Seitsmes rahukevad“ jt.

Teoste ülevaadetes leiab selgitustinglik vormivõttestik, nagu maagiline realism (Marquez, Morrison), absurditeos (Kafka, Beckett), tinglikud mudelteosed (Atwood, Pelevin), tegelaste metamorfoosid (Grass),

metafiktsioonid (Gaarder), müütilise pärandi töötused (Winterson, Pelevin). Sama oluline on modernistlike teoste puhul jälgida ka tegelaste sisekõnet (Woolf), teadvuse voolu, alateadvuse mängu ja süvapsühholoogiat (Hesse, Kõiv), allusioone teistele teostele, filosoofiale (Sartre, Camus). Uuematest liikidest on vaatluse all postkolonialistlik romaan (Morrison, Kureishi), prantsuse uus draama (Koltès) jm.

Konspektide lugejale võib huvi pakkuda teoste sünniaeg, mis teoste ilmumisaegade järjestuses ootamatult tähelepanu püüab. Näiteks kui Mérimée sai valmis „Carmeni“, kirjutase meie maal Faehlmanni „Koidu ja Hämäriku“ loo. Ühesse-samasse kümnendisse mahuvad oma tekkelooga Flaubert'i „Madame Bovary“, Kreutzvaldi „Kalevipoeg“ ja Dostojevski „Kuritöö ja karistus“. Õpilastele võiks see heaks võrdlusmaterjaliks olla, kuidas ja mis suunas eri maade kirjandus arenes-kujunes samaaegselt.

ALLI LUNTER,
autor

LOE JA MÕISTA

Kuigi Eestis oskavad kõik lugeda-kirjutada, on umbes iga seitsmenda lapse lugemisoskus nii madalal tasemel, et ta suudab mõista vaid kõige lihtsamat teksti. Lugemisoskus on lapse tegeviku arengu asendamatu tegur ning üks põhilisi akadeemilisi oskusi, millel põhineb õppimine ja hariduslik edasijõudmine.

Tänapäeval ei saa lugemisoskuse all mõista ainult kiiret ja soravat lugemist, vaid ka oskust teksti mõis-

ta ja kasutada neis sisalduvat teavet, orienteerumisoskust eri tekstides ja infohulgas. Lugemisoskuse moodustavad seega lugemistehnilised vilumusd koos loetavast arusaamisega.

Üha enam kokevad klassiõpetajad, et laps on omandanud elementaarse lugemisoskuse – ta loeb ilmekalt ja teda on hea kuulata, aga tegelikult ei saa laps loetu sisust aru. Tal on teksti sisu raske mõista, kuigi kõik sõnad on tuttavad. Aga just I kooliastmes tuleb panna alus teksti mõistmisele.

Õpetajad peaksid tähelepanelikult jälgima kõiki märke teksti mõistmisest. Juba üsna varases eas kujuneb lapsel arvamus, et lugemise eest saab hea hinde just lugemistehnika, mitte teksti mõistmise eest. Õpetajatel tuleks kasutada erinevaid võimalusi, et teada saada, kui palju õpilane tekstist aru saab. Kui tekstist aru ei saa, teki- vad esimesed raskused õppeaines juba 2.-3. klassis.

Lugemisoskuse kujundamist peetakse endastmõistetavalt keeleõpetuse ülesandeks. Funktsionaalse luge-

misoskuse kujundamiseks pakuvad rohkesti võimalusi aga kõik õppeained. Igas aines on vaja teksti mõista. Kõigis õppeainetes on võimalik arendada õpilaste võimet korrastada ja mõtestada teavet, kujundada süsteemset mõtlemist.

Uus põhikooli riiklik õppekava seab koolile ülesandeks õpilaste pädevuste kujundamise. Esimese kooliastme lõpuks peab õpilane suutma tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sh andmed, terminid, tegelased, tegevused, sündmused ning nende aeg ja koht); oskama end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskama sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskama esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda.

Uuele riiklikule õppekavale toetudes oleme koostanud kogumiku „Loe ja mõista“, kus on tekstist arusaamist arendavad ülesanded. Töövihik

on mõeldud kasutamiseks esimese kooliastmes, aga raskemaid teemasid on võimalik käsitleda ka II kooliastme alguses. Kogumiku eesmärkideks on aidata kaasa laste lugemisoskuse kujunemisele; võimaldada omandatud lugemisoskust kasutada; õpetada lugema igapäevases elus vajalikke teabetekste ja neist aru saama.

Töövihik koostades oleme arvestanud praktilist vajadust mõista erisuguse ülesehituse ja eesmärgiga teabetekste. Ülesannetes kasutasime mitmekesiseid meetodilisi võtteid: lünktekstid; teksti korreerimine; tabeli täitmine; lausete lõpetamine; lausete ja tegevuste järjestamine; lause alguse ja lõpu kokkusobitamine; teksti põhjal joonistamine ja värvimine; erinevuste ja ühisosa leidmine; valikvastustega ülesanded; küsimustele vastamine; ristsõnade lahendamine ja loovülesanded.

Iga teema on kujundatud ühtse tervikuna. Teemad on järjestatud raskusastme järgi, alustades lühematest tekstidest ja lihtsamatest ülesan-

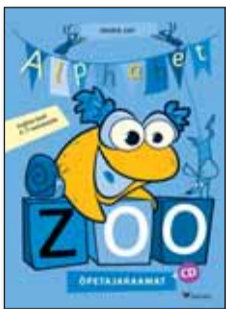
detest. Lähtunud on elulähedusest: kõik kogumikku valitud teemad on igapäevaelus väga tavalised. Arvestatud on võimalusega tööd diferentseerida: õpetaja saab alati vastavalt vajadusele ja õpilaste võimetele valida sobiva teema ja ülesande.

Soovitame töövihikut täita peamiselt õpetaja juhendamisel tunnis. Selle abil saab õpetaja suunata lapsi teadlikult lugema ja vajalikku informatsiooni leidma. Töövihikut saab kasutada mitte ainult eesti keele tundides, vaid ka teistes ainetes nagu loodusõpetus (ilmateade), matemaatika (kassatšekk), kunst (kuulutus), kehaline kasvatus (võistlusprotokoll) jne.

Töövihik on mõeldud pigem teadliku lugemise oskuse arendamiseks, mitte kontrollimiseks. Töövihiku täitmine aitab kaasa õpilasele positiivse suhtumise kujunemisele lugemise ja loetust arusaamisesse.

ENE RIIS, RAINA RAAP,
RAINA TIIDOVEE,
autorid

INGLISE KEEL LASTEAIALE

Ingrid Andi loodud „Alphabet Zoo“ on õppekomplekt, mille eesmärk on tutvustada inglise keelt lasteaiastlastele. Et koolis algab inglise keele õpetamine suulise eelkursusega, on autor 5–7-aastaste laste head õppimisvõimet ja mänguhimu arvestades loonud suulise eelkursusele väikese „eelsoojenduse“. Komplekt, millesse kuulub õpetajaraamat koos CD-ga, värviraamat ja käpiknukk, sobib kasutamiseks ka kodus.

Õpetajaraamat ja värviraamat on inglise tähestiku järgi jagatud 26 õp-

petükiks. Iga õppetükk keskendub ühele teemale ja on üles ehitatud stsenaariumina: õpitegevust juhiv õpetaja või lapsevanem koos läbiva tegelase – käpiknukki Frediga. Käsitletakse järgmisi teemasid: perekond, sõbrad, numbrid 1–10, kellaaeg, värvused, ilmastiknähtused, keha, rõivad, suvised ja talvised harrastused, igapäevased tegevused, söögiajad, söögid, joogid ja toiduvalmistamine, poeskäimine, reisimine, sünnipäev.

Fredi-nimeline käpiknukk, kes mängult eesti keelt ei oska, kutsub lapsi inglise keeles laulma ja mängima. Ta tutvustab inglise tähestiku tähti ja neile vastavaid häälikuid, ärgitab järele kordama ja kasutama päevateemaga seotud sõnu ja väljendeid ning algatab koos õpetajaga mitmesuguseid tegevusi. Igas õppetükis esitleb Fred oma kaht sõpra: üht tähestiku tähte ja üht uut tegelast, kelle nimi algab vastava tähega. Tähele (letter) vastavat häälikut (sound) harjutatakse lauldes ja mängides. Et inglise keeles vastab

ülehele tähele mitu häälikut ja kõikide võimalike kombinatsioonide ühekorraga tutvustamine on tõenäoliselt liig mis liig igas vanuses algajale, siis õpitakse esialgu iga tähte üht enamkasutatavat häälikut. Näiteks esitleb Fred esimeses peatükis oma sõpra *a*-tähte ja üht sellele vastavat häälikut [æ]. Tähele omakorda on sõber Andy Ant, kes õpetab lastele oma lemmiklaulu – *a*-tähe laulu. Teises peatükis saadakse tuttavaks *b*-tähe, hääliku [b] ja Ben Beariga, kolmandas *c*-tähe, hääliku [k] ja Cat Catiga, ja nii edasi, kõige viimased on *z*-täht, häälik [z] ja Zoey Zebra.

Samadel tegelastel on oma osa ka jutustustes ja lavastustes, mida õpetaja piltide, mänguasjade ja näitlemise abil ilmestades lastele ette kannab. Näiteks jutustab õpetaja loo sellest, kuidas Grace Goose õpib koos sõpradega värvusi tundma. Lapsed lõovad loo lavastuses aktiivselt kaasa: matkivad õpetaja ja Fredi juhendamisel sõnu ja lauseid ning liigutusi. Nii lavastusi kui ka mängu saab hõlpsasti olukorrale ja laste arvule sobivaks kohandada. Teemadega seotud

lugudes tõstetakse oluliste väärtustena esile sõprus, abivalmidus ja kaasteljate sallimine just niisugustena nagu nad on – olenemata värvusest, suurusest ja kujust ning kui tahes veidraste harjumustest.

Värviraamatus on iga tegelase päralt terve lehekülj, mida laps saab värvida kas tunnis või väljaspool tundi. Peale värviraamatu on käeliste oskuste arendamiseks pakutud hulganisti voolimise, lõikamise, kleppimise, rebimise ja joonistamise ideid. CD-l on kuulamiseks laulude helindused ja noodid, mida saab vajaduse järgi välja trükkida. Samuti on plaadil väljatrükkimiseks tunni teemaga seotud värvilised pildid.

Laste nädalatuundideks on selles komplektis arvestatud kaks korda 30 minutit. Õpetaja või lapsevanem saab iga õppetüki materjali hulgast mängu ja käelisi tegevusi valida vastavalt oma rühma või lapse vajadustele. Kõike ei pea jõudma ära teha. Juba esimeste tundidega selgub, milline on laste jaoks sobiv tempo ja kui kiiresti nad ühest või teisest tegevusest tüdivad.

Sõnade hääldamine ja lausete väljütlemine ei pruugi kõigil lastel ühtviisi hästi õnnestuda. Vigade parandamisega tasub aga olla väga ettevaatlik. Paremini on teha seda mitte kohe, kui keegi midagi valesti ütleb, vaid veidi hiljem kõik raskusi tekitanud sõnad koos üle korrata. Õige hääldamise mõõdupuu on arusaadav, nii et kui sõna kõlab lapse suus arusaadavalt, ei ole õpetajal või lapsevanemal tarvis tema hääldust edasi lihvida.

Kui laps jõuab 30-minutilise tunni jooksul Frediga juttu ajada, laulda, mängida ja joonistada, tunneb sellest kõigest rõõmu ning sejuures jääb talle meelde mõni ingliskeelne sõna ja lause, on tunni eesmärk saavutatud.

Peale sissejuhataste tegemise inglise keelde täidab „Alphabet Zoo“ õppekomplekt veel ühe tähtsa ülesande – annab lapsele juba enne koolimineku teadmise, et inglise keelt on koos teistega vahva õppida.

ILME RÄÄK,
toimetaja